

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Кінологія»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 204 Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Сумського національного аграрного університету
Голова вченої ради СНАУ, ректор

[Signature] В. І. Ладика
(протокол № 11 від «28» 03 2022 р.)

Освітня програма вводиться в дію
з 09 2022 р.

Ректор [Signature] В. І. Ладика

(наказ № 71 від «01» 04 2022 р.)

Суми – 2022

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Кінологія»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Голова проектної групи (гарант програми):

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології

Ю.М. Павленко

Члени проектної групи:

Кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології

Л.В. Була

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри технології кормів і годівлі тварин

В.О. Опара

Студентка 1м курсу, група 2101-2м ОП «Кінологія»

А.М. Краснянська

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

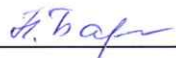
В.М. Жмайлов

Завідувач навчального відділу

Н.В. Колодненко

Завідувачка відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

І.Д. Скляр

Декан біолого-технологічного факультету

В.В. Вечорка

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма для підготовки здобувачів вищої освіти на другому освітньому рівні за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено проектною групою у складі:

Павленко Юлія Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, зав. кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології; гарант освітньо-професійної програми;

Була Людмила Валер'янівна - кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології;

Опара Віктор Олексійович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри технології кормів і годівлі тварин;

Краснянська Анастасія Миколаївна - студентка 1м курсу група 2101-2м ОП «Кінологія»

Рецензенти:

Склярєнко Юрій Іванович – доктор сільськогосподарських наук, завідувач лабораторії тваринництва Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН;

Веклич Людмила Василівна – зоотехнік Сумського обласного центру собаківництва Всеукраїнської громадської організації «Кінологічна спілка України»

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського національного аграрного університету.

**1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності
204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет Біолого-технологічний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – магістр Кваліфікація – <u>Технолог-дослідник з розведення та селекції собак, виробництва і переробки продукції тваринництва</u>
Офіційна назва освітньої програми	Кінологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,5 роки
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію УД №19000475 Наказ МОН України від 27.02.2018 №204
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня «бакалавр» за спеціальностями в межах галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» та іншими спеціальностями.
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 1 липня 2023 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/osvitni-programi/osvitni-programi-biologo-texnologichnogo-fakultetu-2/

2 – Мета освітньої програми

Підготовка висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця, адаптованого до виробничої та управлінської діяльності, здатного комплексно поєднувати наукову, проектну та підприємницьку складові, спрямовані на запровадження інноваційних технологій в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність – 204Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

ОП– Кінологія

Об'єкт(и) вивчення – технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва та методи проведення експериментальних досліджень у галузі тваринництва.

Цілі навчання – підготовка магістрів здатних розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог

Теоретичний зміст предметної області – знання з організації та контролю технології виробництва і переробки продукції тваринного походження та методів проведення наукових досліджень в тваринництві

Методи, методики та технології – сучасні методи, методики та технології організації, планування, реалізації та контролю виробничих компонентів технологій виробництва і переробки продукції тваринництва

Інструменти та обладнання об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати) – устаткування, прилади та технічні засоби для здійснення виробничих процесів у галузі тваринництва, проведення генетично-селекційного та

	біотехнологічного аналізів, визначення безпечності та якості кормів та кормових добавок і продукції тваринного походження.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна. Ґрунтується на фундаментальних та фахових аспектах з проблемних питань технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Підготовка висококваліфікованого фахівця з технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології Ключові слова: інноваційні технології виробництва, кінологія, спеціальне собаківництво, селекція тварин, годівля, відтворення, переробка продукції тваринництва.
Особливості програми	Освітня магістерська програма забезпечує набуття глибоких знань та формує критичний підхід щодо питань технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології шляхом прийняття ефективних професійних рішень, розв'язання актуальних задач і проблем галузі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Відповідно до національного класифікатора професій ДК 003:2010 та/або International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08). 1237.1 Головний зоотехнік 2213.2 Зоотехнік 2213.2 Зоотехнік з контролю якості продукції 2213.2 Зоотехнік з племінної справ 2213.2 Технолог-дослідник з виробництва та переробки продукції тваринництва 2213.2 Інженер-технолог з виробництва та переробки продукції тваринництва 2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу 2211.2 Експерт-кінолог 2424 Інспектор-кінолог (пенітенціарна система) 3231 Інструктор службового собаківництва 3231 Фахівець-кінолог Державної фіскальної служби

	3449 Інспектор-кінолог прикордонної служби 3451 Інспектор-кінолог органів внутрішніх справ
Академічні права випускників	Продовження навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Використання інтерактивних, проблемно-орієнтованих, інформаційно-комунікативних принципів теоретичного і практичного навчання, інформаційно-освітнього середовища Moodle, результатом яких є висококваліфіковані фахівці, які відповідають вимогам ринку праці.</p> <p>Оволодіння методологією науково-дослідних та науково-практичних робіт, навичками презентації їх результатів рідною та іноземною мовами.</p> <p>Проведення наукової роботи з використанням науково-матеріальної бази університету та партнерів.</p> <p>Застосування тьюторського консультування для контролю за самостійною роботою та індивідуальне наукове керівництво при виконанні випускової роботи</p>
Оцінювання	<p>Види оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> -формативне оцінювання – формативні завдання та описовий зворотний зв'язок студентам від викладачів, колег-студентів, широкого кола стейкхолдерів; - сумативне оцінювання – визначення рівня досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів навчання; - самооцінювання. <p>Методи оцінювання: практичне оцінювання, курсова робота, екзаменаційне оцінювання.</p> <p>Атестація здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту та публічного захисту кваліфікаційної роботи у встановленому порядку.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення

	досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	<p>Корелюються з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК.</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність проводити аналіз та контроль безпечності та якості кормів та кормових засобів та оптимізувати рівні живлення тварин, птиці, риб та бджіл.</p> <p>ФК 2. Здатність розробляти, організувати та здійснювати заходи з підвищення продуктивності тварин, птиці, риб та бджіл, контролю безпечності та якості продуктів їх переробки й ефективності її виробництва.</p> <p>ФК 3. Здатність організувати та контролювати виконання заходів спрямованих на покращення селекційно-племінної роботи у тваринництві.</p> <p>ФК 4. Здатність використовувати знання з моделювання та проектування технологічних процесів виробництва і переробки продукції тваринного походження.</p> <p>ФК 5. Здатність організувати та контролювати заходи з підвищення кваліфікації працівників галузі.</p> <p>ФК 6. Здатність організувати підприємницьку і фінансову діяльність та оцінювати економічну ефективність виробництва і переробки продукції тваринного походження.</p> <p>ФК 7. Здатність практично застосувати базові знання з управління та законодавчого забезпечення виробництва і переробки продукції тваринного походження.</p> <p>ФК 8. Здатність організувати та контролювати різні системи та способи переробки продукції тваринного походження.</p>

	<p>ФК 9. Здатність розробляти та впроваджувати заходи селекційно-плеємної роботи у кінологічних організаціях, проводити експертизу собак за екстер'єром та робочими якостями; розробляти моделі відтворення нових генерацій собак, використовуючи їх генетичні параметри.</p> <p>ФК 10. Здатність проектувати, організовувати та контролювати технологічні процеси вирощування, утримання та відтворення собак у державних та приватних організаціях.</p> <p>ФК 11. Здатність організовувати та координувати заходи з підготовки собак до службового використання.</p> <p>ФК 12. Здатність практично застосувати базові знання з управління та організації діяльності кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання

<p>ПРН 1. Поєднувати абстрактне мислення з аналізом та синтезом технологічних процесів.</p>
<p>ПРН 2. Поєднувати інформаційні та комунікаційні технології.</p>
<p>ПРН 3. Використовувати здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>
<p>ПРН 4. Демонструвати ініціативу та підприємливість.</p>
<p>ПРН 5. Розробляти та оптимізувати програми живлення тварин, встановлювати та контролювати безпечність та якість кормів, кормових добавок та сировини для їх виробництва.</p>
<p>ПРН 6. Підвищувати рівень продуктивності тварин та контролювати показники безпечності та якості продукції тваринного походження</p>
<p>ПРН 7. Розробляти та реалізовувати заходи щодо покращення селекційно-плеємної роботи у тваринництві.</p>
<p>ПРН 8. Проектувати та моделювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринного походження</p>
<p>ПРН 9. Координувати заходи з підвищення кваліфікації працівників галузі.</p>
<p>ПРН 10. Організувати підприємницьку і фінансову діяльність з виробництва і переробки продукції тваринного походження</p>
<p>ПРН 11. Управляти виробництвом і переробкою продукції тваринництва, застосовуючи знання з відповідного законодавчого забезпечення.</p>
<p>ПРН 12. Впроваджувати різні системи та способи переробки продуктів тваринного походження.</p>
<p>ПРН 13. Розробляти та реалізовувати заходи селекційно-плеємної роботи у кінологічних організаціях, проводити експертизу собак за екстер'єром та</p>

робочими якостями; використовувати генетичні параметри собак для розробки моделей відтворення нових генерацій.	
ПРН 14. Проектувати та організовувати технологічні процеси вирощування, утримання та відтворення собак у державних та приватних організаціях та контролювати їх безпечність та якість.	
ПРН 15. Організовувати та координувати заходи з підготовки собак до службового використання.	
ПРН 16. Організовувати та управляти діяльністю кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Відповідає ліцензійним умовам: наявність кафедри, відповідальної за підготовку здобувачів вищої освіти; науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої програми, мають наукові ступені та вчені звання, працюють у Сумському НАУ за основним місцем роботи; мають високий науково-професійний рівень активності.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість міжфакультетськими навчально-науковими лабораторіями («Електронної мікроскопії», «ПЛР діагностики», «Лабораторія програмного забезпечення в АПК», «Навчально-наукова лабораторія кінології», «Дресирувальний майданчик»), комп'ютерними місцями, безлімітного доступу до мережі Інтернет. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт https://snau.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти університету. Всі зареєстровані в університеті користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет. Наукова бібліотека СНАУ, надає доступ до електронних каталогів та електронної бібліотеки, світових інформаційних ресурсів, українських репозиторіїв та інтернет бібліотек. Освітньо професійна програма забезпечена навчально-методичними виданнями та розробками кафедр, які здійснюють науково-

	освітній супровід і міститься в електронному ресурсі наукової бібліотеки. .
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Допускається перезарахування кредитів, отриманих у інших університетах України, за умови відповідності їх набутих компетентностей. Реалізується у рамках договорів про встановлення науково-освітнянських відносин з Всеукраїнською Громадською Організацією «Кінологічна Спілка України», Національною поліцією України, Державною прикордонною службою України, Державною службою надзвичайних ситуацій, Державною кримінально-виконавчою службою України.
Міжнародна кредитна мобільність	Здійснюється на основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів, зокрема, угодами про співпрацю з Університетом природничих наук в Любліні (Польща), Одеським державним аграрним університетом.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян за умови попереднього вивчення студентом української мови.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	5	Іспит
ОК 2.	Виробничий менеджмент, організація бізнесу та управління персоналом у тваринництві	5	Іспит
ОК 3.	Сучасні технології кормів і кормових добавок	5	Іспит
ОК 4.	Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва	5	Іспит

ОК 5.	Селекція с.-г. тварин	5	Іспит
ОК 6.	Інноваційні технології переробки продукції тваринництва	5	Іспит
ОК 7.	Біологія, утримання, годівля та профілактика захворювань собак	10	Диф. залік, іспит
ОК 8.	Племінні ресурси, селекція та відтворення собак	5	КП, іспит
ОК 9.	Теорія дресури та спеціальне собаківництво (Theory of training and special dog breeding)	5	Залік, іспит
ОК 10.	Дослідницька практика	5	Диф. залік
ОК 11.	Підсумкова атестація. Кваліфікаційна робота	10	Захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент		65	
Вибіркові компоненти ОП (студент обирає 5 дисциплін)			
ВК 1.	Цивільний захист	5	Залік
ВК 2.	Аграрна політика	5	Залік
ВК 3.	Філософські проблеми в біології	5	Залік
ВК 4.	Мікробіологія і біохімія м'яса	5	Залік
ВК 5.	Біологія продуктивності с.-г. тварин	5	Залік
ВК 6.	Технологія виробництва органічного тваринництва	5	Залік
ВК 7.	Аграрна політика	5	Залік
ВК 8.	Експертиза собак	5	Диф. залік
ВК 9.	Клубна діяльність та маркетинг у кінології	5	Диф. залік
ВК 10.	Психофізіологія формування поведінки собак	5	Диф. залік
Загальний обсяг вибірових компонент		25	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

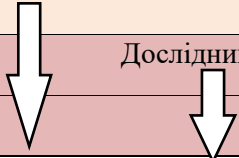
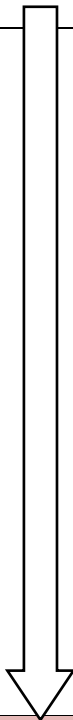

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОП «Кінологія» здійснюється у формі підсумкового кваліфікаційного іспиту та публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи у встановленому порядку.

Єдиний підсумковий кваліфікаційний іспит проводиться зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» – письмово. Кваліфікаційна робота зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОП «Кінологія» має відображати рівень професійної підготовки випускника згідно фахових компетентностей. Кваліфікаційна робота виконується за результатами власних теоретичних або прикладних досліджень.

Кваліфікаційна робота перед початком прилюдного захисту перевіряється на плагіат.

Захист кваліфікаційної роботи здійснюється згідно встановленого порядку відкрито і гласно, з обов'язковим рецензуванням кваліфікаційної роботи. Атестація випускників завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Структурно-логічна схема ОП

	Обов'язкові ОК	Вибіркові ОК
1 курс	Методологія та організація наукових досліджень	ВК 13
	Сучасні технології кормів і кормових добавок	
	Селекція с.-г. тварин	
	Племінні ресурси, селекція та відтворення собак	
	Виробничий менеджмент, організація бізнесу та управління персоналом у тваринництві	
	Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва	
	Інноваційні технології переробки продукції тваринництва	
	Біологія, утримання, годівля та профілактика захворювань собак	
	Теорія дресури та спеціальне собаківництво (Theory of training and special dog breeding)	
 Дослідницька практика		
2 курс	Теорія дресури та спеціальне собаківництво (Theory of training and special dog breeding)	ВК 1
		ВК 2
		ВК 3
		ВК 4
		ВК 5
		ВК 6
		ВК 7
		ВК 8
		ВК 9
		ВК 10
 Підсумкова атестація. Кваліфікаційна робота		

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11
ЗК1	*	*	*	*	*	*	*	*	*		*
ЗК2	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК3									*		*
ЗК4		*							*	*	*
ФК1			*				*			*	*
ФК2				*	*	*					*
ФК3					*					*	*
ФК4				*		*			*		*
ФК5	*			*		*					*
ФК6		*								*	*
ФК7		*								*	*
ФК8						*					*
ФК9							*	*		*	*
ФК10							*			*	*
ФК11							*	*		*	*
ФК12							*		*	*	*

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11
ПРН1	*			*							*
ПРН2										*	*
ПРН3									*		*
ПРН4		*								*	*
ПРН5			*							*	*
ПРН6				*	*						*
ПРН7					*					*	*
ПРН8				*							*
ПРН9		*		*		*					*
ПРН10		*								*	*
ПРН11				*		*				*	*
ПРН12						*					*
ПРН13							*	*		*	*
ПРН14							*			*	*
ПРН15							*	*	*	*	*
ПРН16							*		*	*	*

Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Стандарт вищої освіти України першого рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності – 207 Водні біоресурси та аквакультура, затверджений та введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.12.2018 р. № 1431.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин» від 22.06.2017 № 2120-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-19#Text>.
5. Закон України «Про мисливське господарство і полювання» від 14.05.2004 року №1478-III – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14/ed20040514#Text>
6. Положення про мисливське собаківництво України. Міністерство аграрної політики та продовольства України, 10.06.2013 № 356 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1347-13#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій».
8. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
9. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 347 від 10.05.2018.
10. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».
11. Наказ Міністерства освіти України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
12. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 р. № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).
13. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. – Київ : Вид-во «Соцінформ», чинний від 2010-11-01.